

تربیت و آموزش پلیس حرفه‌ای با تأکید بر آموزه‌های دینی

سرتیپ دوم پاسدار دکتر محمد تقی عصار

معاونت تربیت و آموزش ناجا

۱۳۹۴

معاونت تربیت و آموزش ناجا - اداره کل منابع و متون درسی

عنوان: تربیت و آموزش پلیس حرفه‌ای با تأکید بر آموزه‌های دینی

مؤلف: سرتیپ دوم پاسدار دکتر محمدتقی عصار

ناشر: علامت

ویرایش: اداره کل منابع و متون درسی

طرح جلد: سید مجتبی حسینی دولت‌آبادی

صفحه آرای: میترا شه‌میرزادی

چاپ اول: پاییز ۱۳۹۴

شماره ثبت: ۸۱۸۱-۷۱-۱۱۰

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۲۰۸-۳۹-۷

شمارگان: ۲۰۰ جلد

چاپ: غیرقابل فروش

چاپ: معاونت تربیت و آموزش ناجا

نشانی: تهران، میدان ونک، مجتمع انتظامی ۱۲ فروردین، معاونت تربیت و آموزش ناجا تلفن: ۸۱۸۲۱۲۵۶

سرشناسه	عصار، محمدتقی، ۱۳۳۹
عنوان و نام پدیدآور	تربیت و آموزش پلیس حرفه‌ای با تأکید بر آموزه‌های دینی/مؤلف محمدتقی عصار
مشخصات نشر	تهران: نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، معاونت تربیت و آموزش ناجا، اداره کل منابع و متون درسی، ۱۳۹۴
مشخصات ظاهری	۱۳۵ ص.: نمودار
مشخصات ظاهری	۹۷۸-۶۰۰-۷۲۰۸-۳۹-۷
وضعیت فهرست‌نویسی	فیا
موضوع	پلیس -- آموزش
موضوع	آموزش حین خدمت -- نیازسنجی
موضوع	نیروی انسانی -- مدیریت
شناسه افزوده	نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، معاونت تربیت و آموزش ناجا
شماره ثبت	۸۱۸۱-۷۱-۱۱۰
رده‌بندی کنگره	۱۳۹۴ ت ۴-ع-۷۷۷۹۲۳ Hv
رده‌بندی دیویی	۳۶۳/۲
شماره کتابشناسی ملی	۴۰۳۸۱۶۴

فهرست مطالب

عنوان.....	صفحه.....
پیش گفتار.....	۶.....
مقدمه مؤلفان.....	۸.....
فصل اول: آموزش و نقش آن در سازمان های آموزشی.....	۱۲.....
نقش الگوی آموزشی و تربیتی در سازمان های آموزشی.....	۱۷.....
نگرش راهبردی و عملیاتی در مدیریت منابع انسانی.....	۱۸.....
مفهوم شناسی بهبود و توسعه منابع انسانی.....	۲۱.....
سطح سازمانی.....	۲۸.....
سطح وظیفه.....	۲۹.....
فصل دوم: الگوهای آموزش و بهسازی نیروی انسانی.....	۳۹.....
الگوی آموزش کارکنان سینگر.....	۴۰.....
الگوی آموزش کارکنان ADDIE.....	۴۱.....
الگوی آموزش کارکنان استون.....	۴۲.....
الگوی آموزش کارکنان هاکت.....	۴۳.....
الگوی آموزش کارکنان واگن.....	۴۴.....
الگوی آموزش کارکنان DDE.....	۴۵.....
الگوی سیستم آموزش IMPACT.....	۴۶.....
الگوی طراحی آموزش لیرد.....	۴۵.....
مرحله آموزش و بهسازی.....	۵۰.....

فصل سوم: مفهوم‌شناسی تربیت	۵۳
جنبه‌های مثبت	۵۵
جنبه‌های منفی	۵۵
تعریف و ماهیت تربیت	۵۸
پیش‌فرض‌های تربیت	۵۹
ابعاد تربیت	۶۰
اهداف تربیت	۶۱
مؤلفه‌های تربیت	۶۱
انواع تربیت	۶۲
کاربرد مفاهیم تربیت در ناجا	۶۷
تحول راهبردی در افق چشم‌انداز بیست‌ساله کشور	۶۸
فلسفه تربیت در نظام پلیس جمهوری اسلامی ایران	۶۹
نظام تربیت رسمی و عمومی پلیس کشور	۶۹
مؤلفه‌های نظام تربیت رسمی و عمومی ناجا	۷۰
انواع هدف‌ها	۷۱
تربیت پلیس حرفه‌ای	۷۲
نیازهای روان‌شناختی و تربیتی کارکنان ناجا	۷۵
هدف‌های کلان تربیت پلیس حرفه‌ای	۷۵
راهبردهای کلان در خصوص تربیت پلیس جمهوری اسلامی ایران	۷۶
هدف‌های عملیاتی	۷۷
رابطه تربیت و آموزش	۸۱
راهبردهای فرماندهی ناجا	۸۸
ارزش‌های اساسی و کارکردی	۸۹

۹۱	شرح اولویت و اهداف راهبردی
۹۷	توصیف و تبیین وضعیت موجود نظام تربیت و آموزش ناجا
۹۹	فصل چهارم: پلیس حرفه‌ای
۱۰۰	نمونه‌ای از پلیس تخصصی و حرفه‌ای؛ پلیس زن آموزش دیده...
۱۰۴	بیانیه ارزش پلیس متعهد
۱۰۵	نیاز به حرفه‌ای‌سازی پلیس
۱۰۷	پلیس در ایران
۱۰۷	پلیس قبل از انقلاب
۱۰۸	پلیس پس از ادغام
۱۰۹	پلیس حرفه‌ای و مشارکتی
۱۱۰	برخی از الگوهای تربیت و آموزش پلیس
۱۱۱	فلسفه تربیت و آموزش حرفه‌ای پلیس
۱۱۴	تربیت و آموزش پلیس حرفه‌ای
۱۲۳	فصل پنجم: نتیجه‌گیری و پیشنهاد
۱۲۴	چند پیشنهاد
۱۲۷	منابع

پیش‌گفتار

معاونت تربیت و آموزش ناجا حسب وظایف ذاتی خود، متولی سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و هماهنگی امر آموزش در ناجاست. علاوه بر آن، عهده‌دار تأمین منابع آموزشی دوره‌های «تخصصی - تکمیلی»، «تخصصی کوتاه‌مدت» و «ضمن خدمت» می‌باشد.

تمامی همکاران - پایور و پیمانی - برای اخذ ترفیع و نیل به درجه بالاتر، نیازمند گذراندن آموزش‌های لازم هستند که این امر، ضرورت تهیه و تدوین منابع و متون را دوچندان می‌نماید. از این‌رو در سال‌های اخیر تلاش گسترده‌ای صورت گرفت تا ضمن تجدیدنظر در نیازسنجی‌های آموزشی، کارشناسان اهل قلم در حوزه‌های مأموریتی شناسایی شوند و متون آموزشی مورد نیاز را تألیف و تدوین کنند که این مهم تا حدودی عملی شده است.

کتاب حاضر، برگرفته از رساله دکترای سردار سرتیپ دوم پاسدار محمدتقی عصار در اجرای دستورالعمل تدوین و تجدیدنظر در برنامه‌ها و متون آموزشی به شماره ۱۸/۸/۱/۲/۴۴۷۲ - ۱۳۸۸/۱۱/۲۹ برای کارکنان حوزه منابع انسانی و پژوهشگران این حوزه تألیف شده و زیر نظر اداره کل منابع و متون درسی آماده‌سازی و به چاپ رسیده است.

امید است محققان، صاحب نظران و مسئولان ذی ربط، دیدگاه‌ها و پیشنهاد‌های خود را برای برطرف کردن نقایص و کاستی‌های احتمالی و کامل ترشدن محتوای این اثر به مؤلف، گروه‌های مربوط و اداره کل مزبور منعکس نمایند تا پس از اصلاح نهایی در اختیار رده‌های استفاده کننده قرار گیرد.

معاون تربیت و آموزش ناجا
سرتیپ دوم دکتر امیرحسین یاوری

www.ketab.ir

مقدمه

تداوم حیات یک سازمان همواره بستگی به تعامل پویای آن با محیط درونی و بیرونی دارد. بر اثر تعامل، تازه‌ترین اطلاعات و یافته‌های علوم و فنون بشری دریافت می‌شود و به تغییراتی در شیوه‌های عمل و رفتار سازمانی می‌انجامد؛ همچنین در این تعامل، سازمان باید منابع کافی و مورد نیاز خود را کسب کند و هم‌سازی لازم را با درخواست‌های واقعی محیط داشته باشد. حیات سازمان تا حدود زیادی بستگی به مهارت‌ها و آگاهی‌های مختلف کارکنان دارد؛ هرچه این زمینه‌ها به‌هنگام و بهینه باشد قابلیت سازگاری سازمان با محیط متغیر نیز بیشتر خواهد شد؛ به همین دلیل، آموزش و توسعه منابع انسانی نه تنها در ایجاد دانش و مهارت ویژه در کارکنان نقش بسزایی دارد؛ بلکه سبب می‌شود افراد در ارتقای سطح کارایی و اثربخشی سازمان سهیم باشند و خود را با فشارهای متغیر محیطی تطبیق دهند.

از سوی دیگر، برنامه‌ریزی‌های اساسی برای دستیابی به توسعه از ضرورت‌های جدی و مهم و اجتناب‌ناپذیر برای حضور فعال و پویای هر سازمان در عرصه دنیای پرتحول و شتابان امروز به‌شمار می‌آید. در این مسیر، همه صاحب‌نظران و اندیشمندان بر نقش و جایگاه مهم و ارزشمند منابع انسانی به‌عنوان مهم‌ترین موفقیت و دستیابی به اهداف توسعه و بهبود سازمان تأکید دارند (طالبی، ۱۳۷۸: ۲۹).

بنابراین، آموزش و بهسازی نیروی انسانی باعث نگرش عمیق‌تر، آگاهی و معرفت بالاتر و توانایی و مهارت بیشتر کارکنان در سازمان برای اجرای وظایف و مسئولیت‌های شغلی می‌شود؛ از این رو کمتر سازمانی وجود دارد که بتواند بدون آموزش کارکنان خود، بهبود و توسعه یابد. به جرأت می‌توان گفت هیچ حرفه‌ای را

در سطح جهان نمی توان یافت که مانند پلیس، زیر ذره بین عموم مردم قرار داشته باشد. همه شهروندان خواستار، اجرای عدالت، قاطعیت و شجاعت در تأمین امنیت و رفاه عمومی و تضمین اجرای قوانین از سوی پلیس هستند و این مسئله مسئولیت پلیس را دشوارتر می نماید. امور پلیسی وظیفه دشواری است. زیرا مأموران پلیس همواره با موقعیت های خطرناکی روبه رو هستند و از آنها انتظار می رود مشکلاتی را حل کنند که گاهی اوقات از توان سایرین خارج است.

در جوامع مردم سالار، تعارض بین ضرورت برقراری و حفظ نظم و لزوم رعایت اصل پاسخ گویی در اعمال قانون موجب شده است که فشار زیادی بر عوامل پلیس وارد شود. تقریباً به طور هم زمان از یک مأمور پلیس انتظار می رود که در نقش والدین، دوست، معلم اخلاق، خدمتگزار جامعه، مجری قانون، مبارز خیابانی و تیرانداز چالاک انجام وظیفه کند (میس و اورتمایر^۱، ۱۳۸۵: ۱۸۵).

پلیس حرفه ای مفهومی نوین و تخصصی است که بر مجموعه ای از دانش ها، بینش ها و مهارت های خاص تأکید می کند. چنین پلیسی از قابلیت ها و ظرفیت های علمی، حرفه ای و انسانی ویژه ای برخوردار است تا بتواند مأموریت ها و وظایف خود را به درستی انجام دهد. تحقق پلیس حرفه ای نیازمند گزینش حرفه ای، پرورش و تربیت حرفه ای، نگهداشت و ارزیابی حرفه ای است. برای این اساس، تربیت و آموزش پلیس حرفه ای نیازمند الگو و چارچوبی خاص و جامع است که تمامی ابعاد و نیازهای حال و آینده نیروهای پلیس را دربر گیرد؛ افزون بر این چنین الگویی راهنمای عمل برنامه ریزان، مجریان، مدیران و ارزیابان نظام آموزش پلیس نیز خواهد بود.